

RAN-0363

Third Year B.Com. (Sem.-VI) Examination

March / April - 2019

Business Administration-VI

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ Third Year B.Com. (Sem.-VI)

Name of the Subject :

☛ Business Administration-VI

Subject Code No.:

0 3 6 3

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(૨) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક કુલ ગુણ છે.

પ્રશ્ન૧. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૧૦)

૧. સદ્ગત્મક ખરીદી એટલે શું?
૨. શહેરી વિસ્તારની સ્થાન પસંદગીની મર્યાદા જણાવો
૩. મેટની રસીદની વ્યાખ્યા આપો.
૪. ઉત્પાદનના પ્રકારો જણાવો.
૫. સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનની પદ્ધતિઓ જણાવો.

પ્રશ્ન૨.અ) માલ સામગ્રી સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.

(૦૭)

બ) કેન્દ્રિત ખરીદી નીતિના ફાયદા લખો.

(૦૬)

અથવા

પ્રશ્ન ૨. અ) સંગીન ખરીદીના સિદ્ધાંતો લખી કોઈ પણ ત્રણ સિદ્ધાંતો સમજાવો.

(૦૭)

બ) માલસામગ્રી અંકુશનું મહત્વ સમજાવો.

(૦૬)

RAN-0363]

[1]

[P.T.O.]

- પ્રશ્ન ૩. અ) ઉત્પાદન સંચાલનના લક્ષણો જણાવો. (૦૭)
બ) જોબ અને બેંચ ઉત્પાદન વચ્ચેનો તફાવત આપો. (૦૬)

અથવા

- પ્રશ્ન ૩. અ) ઉત્પાદન સ્થાન પસંદગી માટે આલ્ફ્રેડ વેબરનો સિદ્ધાંત સમજાવો. (૦૭)
બ) ઉત્પાદન આયોજનનું મહત્ત્વ સમજાવો. (૦૬)

- પ્રશ્ન ૪. અ) ગમે તે એક સમજાવો. (૦૭)

૧. સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનના લક્ષણો

૨. નિકાસની શિપમેન્ટ વિધિ

- બ) કેસ: (૦૭)

અજય પેપર્સ લિ. એક ખાસ યાંત્રિક પ્રક્રિયાથી ખૂબ જ પાતળા કાગળનું ઉત્પાદન કરે છે. દેશભરમાં આ કાગળની પુષ્કળ માંગ છે, બહુ ઓછા હરીફો હોવાથી આ કંપની કાગળની વેચાણકિંમતના ૨૦% જેટલો (કરવેરા પછીનો) નફો કમાય છે.

કાગળ ખૂબ જ બારીક હોવાથી તેના ૫૦૦ સીટના એક એવા અનેક પેકિંગ જે કાગળથી કરવામાં આવે છે તે કાગળ ખૂબ મજબૂત છતાં મુલાયમ હોવા જોઈએ.

જો પેકિંગ ખામીવાળું હોય તો તેના ખરીદનાર જથ્થાબંધ વેપારીઓ નક્કી કરેલી વેચાણકિંમતના ૫% જેટલી રકમ કાપીને બાકી રહેતી રકમ જ આપે છે.

પેકિંગ માટેના ખાસ કાગળ પણ અજય પેપર્સ લિ. પોતાના કારખાનામાં બનાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

પરંતુ પચાસ કિ.મી. દૂરના સુરેંદ્રનગરમાંથી જ્યારે જોઈએ ત્યારે અને જોઈએ તેટલો આ કાગળ મળી શકે છે.

પોતાના કારખાનામાં પેકિંગના કાગળ બનાવવામાં જે પડતર આવે તેના કરતાં બહારના કારખાનાની ખરીદ કિંમત દસ ટકા ઓછી આવે છે.

પચીસ ટન પાતળા કાગળના પેકિંગ માટે અડધો ટન પેકિંગના કાગળની જરૂર પડે છે. કારખાનાની રોજની ઉત્પાદન શક્તિ સો ટન પાતળા કાગળની છે.

એક પ્રકારના કાગળમાંથી બીજા પ્રકારના કાગળનું ઉત્પાદન કરવા માટે કારખાનું ત્રીસ મિનિટ બંધ રાખવું પડે તેમ છે.

સુરેંદ્રનગર અને આ કારખાનાના સ્થાન વચ્ચેના રસ્તા કાચા છે. તેથી ચોમાસામાં

ત્રણેક મહિના સુરેદ્રનગરથી પેકિંગના કાગળ લાવવાની ઘણી મુશ્કેલી રહે છે.

કોઈક વાર સુરેદ્રનગર સાથે વીસ-વીસ દિવસ સુધી વાહનવ્યવહાર બંધ પડી જાય છે.

પ્રશ્ન ૧. અજય પેપર્સ લિ. ના સંચાલકો સમક્ષ પેકિંગ કાગળની ખરીદનીતિ અંગેની કઈ સમસ્યા ઊભી થઈ છે?

૨. ઉપરોક્ત કેસમાં સંચાલકોએ કઈ નીતિ અપનાવવી જોઈએ? શા માટે?

ENGLISH VERSION

Instructions

(1) As per the instruction no. 1 of page no. 1

(2) Figures to the right indicate total marks.

Q.1. Answer in brief: (10)

1. What is speculative purchase?
2. What are the limitations of selecting urban area for plant location?
3. Give the definition of Mate Receipt.
4. State the types of production..
5. Enlist the methods of Total Quality Management.

Q.2. a. Explain the scope of material management (07)

b. Explain the merits of centralised purchasing policy. (06)

OR

Q.2. a. State the principles of sound purchasing and explain any three principles. (07)

b. Explain the importance of material control. (06)

Q.3. a. Explain the features of production management. (07)

b. State the difference between job and batch production. (06)

OR

Q.3. a. Explain the principle of plant location by Alfred Weber. (07)

b. Explain the importance of production planning. (06)

Q.4. a. Explain any one of the following: (07)

1. Features of Total Quality Management
2. Shipment stage of Export procedure

b. Case Study: (07)

Ajay Paper Ltd. manufactures very thin paper by special mechanised process. The paper has ample demand throughout the country. It has very few competitors. So this company earns profit after tax of 20% on the selling price of the paper. The paper is very thin so the paper which is used for packing many packets containing 500 sheets each, should be strong enough as well as soft. If the packing is defective, the wholesalers purchasing it pay 5% less than the fixed selling price. Ajay Paper has the capacity to produce this type of special packing paper also.

But Surendranagar a city fifty km away from the factory can supply as much paper as needed as and when required to the factory

The cost of purchasing this paper from outside factory is 10% less than the cost of manufacturing the same in the factory.

Half a ton of paper is required for packing twenty five tons of thin paper. The installed capacity of the company is to produce hundred tons of thin paper per day. For changing the production process from one type to another the factory is required to be closed for thirty minutes.

The roads between Surendranagar and the factory are unmetalled. Hence, during monsoon for three months many difficulties are faced in obtaining the paper from Surendranagar.

Sometimes the transport with Surendranagar is held up for twenty days.

- (1) Which problem regarding the purchasing policy for purchase of packing paper has arisen for the managers?
- (2) In the above case which policy should the managers decide? Why?
